

Marilena Șerban • Mădălina Vincene

Ce poți face cu o carte

Caiet de lectură și scriere creativă

clasa a VII-a

Cuprins

<i>Echipa lecturii și a scrierii creative sau Prietenii care te ajută să citești</i>	3
Unitatea 1: Prietenie	5
<i>Minunea</i> – R. J. Palacio	6
<i>Factorii de stres</i> (vol. <i>Măsura lucrurilor</i>) – Andrew Robinson	13
<i>Documentar</i> – <i>Ziua Mondială a Salutului</i> – Daniela Dumitrescu	19
<i>Știi ce este Bullyingul?</i> – articol (www.suntparinte.ro)	28
<i>Stop bullying!</i> – Anna Maria Bitere, articol (www.taraluiandrei.ro)	30
<i>Tabăra</i> – Louis Sachard	34
<i>Micul meu manual de experimente. Viața și Terra</i>	38
<i>Când mă vei întâlni</i> – Rebecca Stead	39
Unitatea 2: Aventură în natură	49
<i>Toporișca</i> – Gary Paulsen	49
<i>Măsura lucrurilor</i> – Andrew Robinson	53
<i>Lecția de prim ajutor</i> (www.lectiadeprimajutor.ro)	61
<i>Interviu cu Bear Grylls</i> – articol (urbanbite.ro)	66
<i>Aventurile lui Huckleberry Finn</i> – Mark Twain	73
<i>Emil și detectivii</i> – Erich Kästner	82
<i>Natură și aventură</i> (www.tvr.ro)	85
<i>Tehnici de supraviețuire cu Ray Mears</i> (www.tvmania.ro)	85
<i>Aventura urbană</i> (www.tvr.ro)	86
Unitatea 3: Spune-mi ce pasiuni ai...	88
<i>Jocul de noapte</i> de Robert Șerban (vol. <i>Care-i faza cu cititul?</i>)	93
<i>Lectura pe înțelesul tuturor</i> – Nicolae Manolescu (secvență)	101
<i>Imnul național al României</i>	107
<i>Să descoperim Europa!</i>	108
<i>Odă bucuriei</i> – Friedrich von Schiller	111
<i>Imnul Moldovei</i> (folclor)	113
<i>Gelem, Gelem</i> (<i>Umblăm, umblăm</i>) – imnul romilor	117
<i>Psalmul 8</i> (Psalmii lui David) – <i>Biblia sau Sfânta Scriptură</i>	118
<i>Imnul vieții</i> – Maica Tereza de Calcutta	119

Unitatea 4: Bucurii sau neazuri cu școala	123
<i>Amintiri din copilărie</i> – Ion Creangă	124
<i>Prințul Avolo</i> – Doina Ruști (vol. <i>Cui i-e frică de computer?</i>)	129
<i>Necazuri cu școala</i> – Daniel Pennac	138
<i>Viața lui Mihai Eminescu</i> – George Călinescu	142
<i>Viața ca o pradă</i> – Marin Preda	143
<i>Harriet spionează</i> – Louise Fitzhugh	146
<i>Băiatul miliardar</i> – David Walliams	151
<i>Recenzie. Însemnările unei puștoaice 1. Povestiri dintr-o viață nu chiar atât de fabuloasă</i> – Rachel Renée Russell	156
<i>Recenzie. Marele Nate 1. Întâiul între puști</i> – Lincoln Peirce	156
 Unitatea 5: Album de familie	160
<i>Breaking News</i> – Laura Grünberg (vol. <i>Cui i-e frică de computer?</i>)	161
<i>Supercolțunaș</i> – Judy Blume	170
<i>Puștii</i> – A.P. Cehov	176
<i>Juventus</i> – Simona Popescu	183
<i>Ce poți să faci cu o carte</i> – Bogdan Ghiu (vol. <i>Care-i faza cu cititul?</i>)	184
<i>Să îmbătrânim de-o probă</i> – Marin Sorescu (vol. <i>Unde fugim de-acasă?</i>)	186
<i>Miss Peregrine</i> – Ransom Riggs	189
<i>Bunicuța hoțomană</i> – David Walliams	189
<i>Jurnalul secret al lui Adrian Mole</i> – Sue Townsend	191
<i>Povestea lui Tracy Beaker</i> – Jacqueline Wilson	191
<i>Darul lui Jonas</i> – Lois Lowry	192
<i>Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copiilor</i>	195
 Unitatea 6: Dragostea în zodia adolescenței	198
<i>Eleoul Dima dintr-a șaptea</i> – Mihail Drumeș	198
<i>Cântarea cântărilor</i>	211
<i>A patra inimă</i> – Mircea Cărtărescu (vol. <i>Care-i faza cu cititul?</i>)	214
<i>Iubind în taină</i> – Mihai Eminescu	215
<i>Correspondența între Mihai Eminescu și Veronica Micle</i>	217
<i>Clopotul de sticlă</i> – Sylvia Plath	221
 <i>Fișă pentru evaluarea textului argumentativ</i>	226
<i>Fișă pentru evaluarea redactării textului narativ</i>	227
<i>Fișă de autoevaluare a competențelor de lectură</i>	228
 <i>Surse bibliografice</i>	229

Echipa lecturii și a scrierii creative sau Prietenii care te ajută să citești

Suntem echipa lecturii și a scrierii creative. Fără noi, cititorul înțelege doar superficial ceea ce citește. Unii cititori fac apel la unul sau la altul dintre noi, dar numai cei care îi consultă pe toți membrii echipei înțeleg în profunzime ceea ce citesc, folosindu-și în același timp inteligența, imaginația și sensibilitatea. Asta înseamnă să faci o lectură creativă. Iar, mai departe, vei putea să scrii creativ despre ceea ce ai citit.

Indiferent de tipul de text, noi intervenim în diferite momente ale lecturii, dar fiecare are un rol precis de jucat și suntem cu adevărat complementari.

Detectivul

Ador enigmaticele mai ales pentru că-mi place să le descopăr pas cu pas. De aceea îmi plac și textele care conțin mesaje ascunse. Caut indiciile din text, le asociez sau le compar cu unele cunoștințe generale pe care le am și trag concluzii care mă ajută să rezolv enigma. Sunt mereu curios, totul este pasionant!

Scriitorul

Nu mă pot abține să nu fac predicții atunci când văd coperta sau titlul unei cărți: emit ipoteze privitoare la tipul de carte (aventură, știință, S.F. etc.), la tema cărții (pentru asta, mă inspiră, de obicei, ilustrația de pe copertă sau cuprinsul). Anticipez, când citesc, ce se va întâmpla mai departe, ce întorsături ar putea lua acțiunea, cum ar reacționa personajele. Pentru că-mi place să-mi pun imaginația la lucru, pot chiar să devin scriitor și să continui sau să schimb povestea pe care o citesc.

Colecționarul

Mie îmi place să descopăr cuvinte noi și să le învăț. Cea mai mare plăcere a mea, când citesc, este să găsesc expresiile deosebite și să înțeleg sensul lor. Dacă nu le înțeleg, caut într-un dicționar și îmi completez colecția de cuvinte noi. Le pot folosi apoi pentru a înțelege alte texte, dar și când vorbesc sau când scriu și, uneori, îi pot impresiona pe cei care nu știu atâtea cuvinte ca mine.

Gramaticianul

Care e rolul verbelor, al adjectivelor, al adverbilor într-un text? În ce fel mă ajută ele să înțeleg mai bine ce citesc? Cum se leagă ideile textului și cât de corectă și coerentă este exprimarea? Faptul că văd lucrurile din perspectiva asta mă ajută să-mi exprim și propriile idei mai clar și mai nuanțat.

Pictorul

Întotdeauna când citesc îmi imaginez cum arată personajele, locurile în care se petrece acțiunea sau un peisaj descris într-o poezie. Pot chiar să desenez ceea ce văd cu ochii minții sau să creionez prin cuvinte diferite personaje sau locuri.

Sensibilul

Recunosc, eu empatizez cu personajele când citesc: mă bucur alături de ele când sunt victorioase, sufăr împreună cu ele când li se întâmplă vreun necaz sau îmi amintesc de experiențe asemănătoare prin care am trecut și eu. Pot să scriu într-un jurnal despre ce m-a impresionat într-un text și pot să le povestesc celorlalți despre experiențele trăite de mine în timpul lecturii.

Criticul

Când citesc un text, trebuie să știu tot: cine l-a scris, când, de ce, ce tip de text e, cărui categorii îi aparține... Pot să analizez textul atunci când citesc, să disting faptele de opinii, să înțeleg cum e folosit limbajul și să interpretez un text. Și apoi, eu am părerea mea despre text: construiesc interpretări personale de fiecare dată. Toate acestea îmi oferă o enormă plăcere... Am impresia că textul devine cumva al meu și toată lumea îmi spune că sunt foarte inteligent.

IT-istul

Atunci când citesc, în mintea mea totul se leagă. Fac conexiuni cu toate cunoștințele mele anterioare privitoare la tema din carte și așez informațiile noi în locul în care se potrivesc, alături de altele pe care le-am dobândit anterior. Sunt precum un calculator în care fiecare dosar conține fișierele corespunzătoare.

Inginerul

Îmi place să-mi petrec viața punând ordine în lucruri și în idei. Pentru mine, e simplu să formulez ideile principale, să identific tema unei poezii sau să fac rezumatul unui text. Îmi place enorm să am o înțelegere globală, pentru ca apoi să devin creativ și să pot da titluri originale tuturor textelor pe care le citesc.

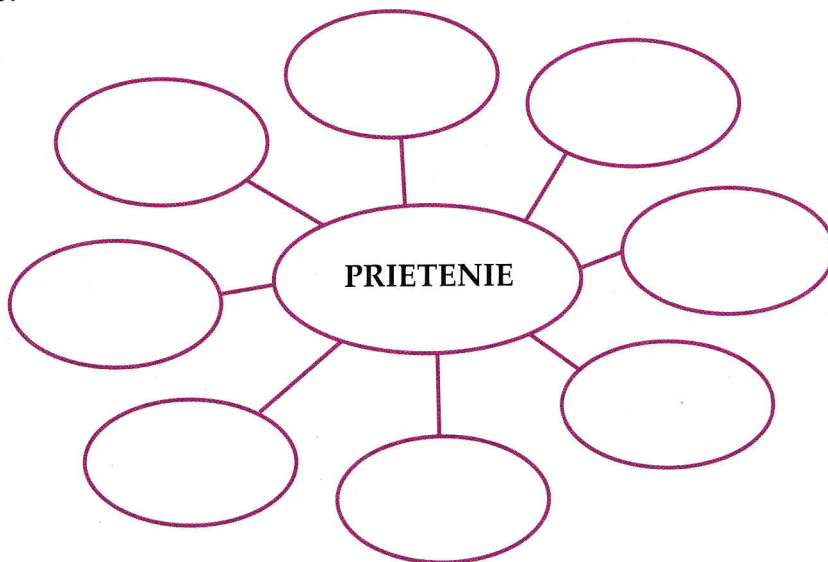
Dirijorul

Sunt cel mai discret membru al echipei: nimeni nu vede din exterior munca mea. Și totuși, fără mine, restul echipei bate pasul pe loc: eu sunt coordonatorul lor, „dirijorul”, cel care face ca toate instrumentele să sune armonios împreună ca într-o orchestră. Îi observ foarte atent pe toți pentru a vedea cum își face treaba fiecare: cine se descurcă și cine mai are nevoie de îndrumare.

Îi încurajez pe toți, dar îi și ajut să analizeze obstacolele pe care le întâlnesc și le sugerez comportamente potrivite pentru ca jocul lecturii să fie eficient.

Prietenie

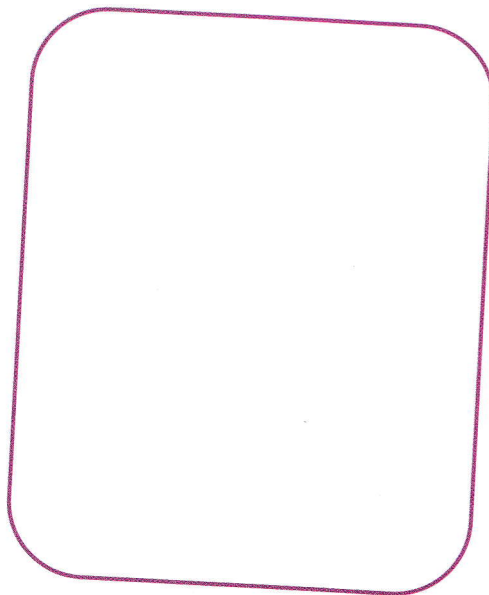
1. Scrie mai jos toate lucrurile care îți vin în minte atunci când auzi cuvântul *prietenie*.

2. Asemenea rețelelor de socializare în care ai prieteni (Facebook, Twitter, Google+), te invităm să îți deschizi un cont de cititor. Completează, mai întâi, profilul tău, pentru a te prezenta: numele, vârsta, familia, școala, preocupările tale etc.

A form template for a user profile, featuring a large grey area on the left and five horizontal bars on the right.

3. Lipește mai jos o poză de profil sau descrie-ți înfățișarea în câteva cuvinte.

4. Te invităm să te împrietenești cu personajul principal al cărții *Minunea* de R.J. Palacio. Subliniază, în fragmentul de mai jos, informațiile despre personaj pe care le-ai include în profilul acestuia de pe o rețea de socializare.

Știu, nu sunt un băiat obișnuit de zece ani. Adică, sigur, fac lucruri obișnuite. Mănânc înghețată. Merg cu bicicleta. Mă joc cu mingea. Am jocuri electronice. Lucrurile astea mă fac obișnuit, presupun. Și mă simt normal, pe dinăuntru. Dar copiii obișnuiți nu-i fac pe alți copii obișnuiți s-o ia la fugă țipând pe terenul de joacă. Iar la copiii obișnuiți nu se holbează lumea oriunde se duc.

Dacă aș găsi o lampă fermecată și mi-aș putea pune o dorință, aș vrea să am un chip normal, pe care să nu-l remarce nimeni. Aș vrea să pot merge pe stradă fără să mă observe lumea și fără să întoarcă privirea. Așa că iată ce cred: nu sunt un copil obișnuit pentru simplitul motiv că nimeni nu mă consideră așa.

Dar eu m-am obișnuit deja cu înfățișarea mea. Știu să mă prefac că nu văd ce mutre fac ceilalți. Mama, tata, Via și cu mine ne pricepem cu toții la treaba asta. De fapt, nu-i întru totul adevărat. Via nu se pricepe prea bine. Se supără rău atunci când oamenii fac vreo grosolanie. De exemplu, pe terenul de joacă niște copii au scos niște sunete. Nu știu exact ce fel de sunete, pentru că eu nu le-am auzit. Dar Via le-a auzit și a început să strige la copii. Așa e ea. Eu nu sunt la fel.

Via nu mă consideră nici ea obișnuit. Spune că da, dar dacă aș fi obișnuit, n-ar simți atâta nevoie să mă protejeze. Nici mama și tata nu mă consideră obișnuit. Ei mă consideră extraordinar. Cred că eu sunt singurul om din lume care își dă seama cât sunt de obișnuit.

Mă numesc August, să știți. Nu vă voi descrie cum arăt. Indiferent ce grozăvie v-ați imagina, probabil că este mai rău.

5. Dorința cea mai arzătoare a lui August este să nu-l remarce nimeni, alții fac orice pentru a fi interesați. Completează mai jos situațiile și motivele pentru care ai prefera să te afli în fiecare dintre posturile amintite.

Îmi doresc

← să trec neobservat, atunci când

.....

→ să fiu în centrul atenției, de fiecare dată când

.....

6. Numește personajul la care face referire August atunci când spune *dacă aș găsi o lampă fermecată* și explică ce simbolizează această lampă.

.....

7. După ce nu a putut merge la școală din cauza operațiilor, băiatul face o vizită directorului Școlii Beecher la care fusese admis. Subliniază enunțul care prezintă timpul acțiunii.

— Intrați, copii, a zis el.

Au intrat doi băieți și o fată. Niciunul dintre ei nu s-au uitat la mine sau la mama. Au rămas în ușă și l-au privit fix pe domnul Tushman, ca și cum viețile lor ar fi depins de el.

— Vă mulțumesc foarte mult că ați venit, copii, mai ales că școala începe abia peste o lună, a zis domnul Tushman. Ați avut o vacanță frumoasă?

5. Dorința cea mai arzătoare a lui August este să nu-l remarce nimeni, alții fac orice pentru a fi interesați. Completează mai jos situațiile și motivele pentru care ai prefera să te afli în fiecare dintre posturile amintite.

Îmi doresc

← să trec neobservat, atunci când

.....

→ să fiu în centrul atenției, de fiecare dată când

.....

6. Numește personajul la care face referire August atunci când spune *dacă aș găsi o lampă fermecată* și explică ce simbolizează această lampă.

.....

7. După ce nu a putut merge la școală din cauza operațiilor, băiatul face o vizită directorului Școlii Beecher la care fusese admis. Subliniază enunțul care prezintă timpul acțiunii.

— Intrați, copii, a zis el.

Au intrat doi băieți și o fată. Niciunul dintre ei nu s-au uitat la mine sau la mama. Au rămas în ușă și l-au privit fix pe domnul Tushman, ca și cum viețile lor ar fi depins de el.

— Vă mulțumesc foarte mult că ați venit, copii, mai ales că școala începe abia peste o lună, a zis domnul Tushman. Ați avut o vacanță frumoasă?